

INVĂȚĂTORUL

ORGANUL ASOCIAȚIILOR ÎNVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL,
BANAT, CRIȘANA ȘI MARĂMUREȘ. REVISTĂ PEDAGOGICĂ
ȘI SOCIALĂ.

REDAȚIA: CLUJ, CASA ÎNVĂȚĂTORILOR. — ADMINISTRAȚIA: Str. DOROBANȚILOR, 66.

CUPRINSUL:

Dascălul	A. Domide	Reforme Școlii Primare și	
Educația artistică	* * *	Mijloacele prin cari ea poate	
Cum se cucerim inima copiilor?	Nicolae Cristea	deveni mai folositoare și mai	
Pentru ce trebuie să dezvoltăm		iubite de Poporul nostru.	* * *
în elevii școlii primare sim-		Excursiunea	* * *
țul de datorie și dragostea		Cărți și Reviste. — Cronică. — Poșta Redacției.	
de muncă	Eugenia Atadi		

ABONAMENTUL ANUAL:

PENTRU INVĂȚĂTORI	50 LEI
PENTRU ALȚI INTELLECTUALI ȘI SOCIETĂȚI	80 LEI
UN NUMĂR	3 LEI

APARE LA 1 ȘI 15 A FIECĂREI LUNI, CU EXCEPȚIA LUNILOR DE VACANȚĂ, SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACTOR:
ANDREI PORA

ADMINISTRATOR:
EMANUIL IRIMIE

COLABORATORI:

Gavril Almășan	Nicolae Janul
Petru Bizerea	George Lipovanu
Ștefan Bota	Constantin Iencica
Ilie Brad	Deomid Bedelean
Petru Bura	Pavel Jumanca
Constantin Baicu	Macedon Linul
Ananie Boldor	Emil Mureșan
Teodor Bucurescu	Ioan Modroiu
Ludovic Cioban	Ioan Moldovan
Nicolae Cristea	Ioan Mango
George Codrea	George Neamțiu
Grațian Capătă	Simion Oros
Toma Cocișiu	Mihail Ogrea
Nicolae Crețu	Petru Olariu
Nicolae Comanici	Candid Popa
Anton Domide	Ioan Pavel
Ștefan Dragulescu	Emil Pocola
George Dragoescu	Ștefan Popovici
Izidor Dopp	Octavian Pop
Emil Drăgan	Eugen Popescu
Ioan Deleanu	Dariu Pop
Andrieu Grecu	Aurel Pinte
Pavel Dârlea	Alexandru Roja
Nicolae Firu	Ioan Roman
George Dragoș	Petru Savi
Iuliu Groșorean	Traian Șuteu
Mihail Hurducaciu	Petru Vancu
George Halarevici	George Ugliș
Vasile Idu	Petru Ugliș
Onisim Sasu	Iosif Velcean
Marian Sasu	Nicolae Bembea

Iosif Stanca

Dascălul

de: **A. Domide.**

Descins din strana bisericii de pe deal, selecționat pe baza vocii tale mlădioase ai fost trimis la Blaj ori la Sibiu ca să înveți meșteșugul de a lumina poporul.

A fost odată... și a fost bine și firesc așa cum a fost căci și alte tagme de cărturari au fost pe atunci o selecționare a societății după ciobotele crețe ori după barba îngrijită și mustețele răsucite.

Te întâlnesc astăzi în plină luptă cu cărturarii neamului, cari au prins roadele progresului în sbor pe seama lor iar despre tine aveau credința că afară de cucernicie nu mai ai nici o notă caracteristică.

Evoluția culturală, la a cărei fundament tu ai fost cel mai vânjos și mai utilizat pioner, te-a răpit și pe tine, și astăzi stă mirată o lume plină de conservatism pentru cultura masselor văzându-te pe lângă credință înzestrat și cu convingeri.

Ai trecut peste limita, care-ți permitea în mod oficial să crezi că se învârte pământul și ți-ai luat avântul pe lângă credință a și înțelege, a te convinge și a trăi în mod simțit adevărul.

Profesorii tăi, cari nu ți-au dat convingeri căci nici ei nu le aveau, stau astăzi mirați văzându-te devenit un autodictat, care știe analiza fapte și stări de lucruri și care dela știința de tipic ai ajuns în mod neobservat până la capacitatea de a aprofunda un proces chimic ori o mișcare a sateliților.

Câtă desamăgire pentru acei cari n'au așteptat emanciparea ta ci singurul bine îl contemplau în modestia și în umilința ta!

Să ni-se arete un singur caz baremi într'o sută de ani, când superioritățile noastre bisericesti, susținătoare de școli normale, au deschis un curs de vară pentru augmentarea cunoștințelor dascălilor noștri ca să poată și ei ținea paș cu progresul științelor și a pedagogiei moderne!

Deci să nu se mire nimeni dacă dascălul neglijat în mod oficial și desconsi-

derat chiar din partea acelorora cărora le-ar fi revenit încurajarea lui, naște astăzi o groază și o teamă firească pe seama acelorora cari s'au deprins la sistemul de a porunci fără răspundere și fără competență.

Oricare spectator obiectiv a vieții noastre culturale rămâne uimit la faptul că dascălul nostru au fost în așa măsură desconsiderați încât nu-i află nici chiar în comitetele Asociației pentru cultura poporului, — și acest fapt se constată și în Cluj și în provincie.

In schimb o ierarhie socială medievală a invitat în aceste comitete pe avocați și se înțelege pe preoți.

University Library * * Cluj

Mirarea și îngrijorarea clericalismului nostru ardelenesc se observă în faptul că dascălimea noastră este preocupată de viitorul școlii, reclamând stăpânirea și susținerea aceleia pe seama statului. O competență netăgăduită ba am putea zice o competență exclusiv a lor, totuși se neliniștesc în jurul acestei chestii cu atâta patimă sinoadele și consistoarele, avocații și alte tagme.

Atacurile adresate dascălimei noastre pentru statificarea școlii sunt pornite pe două motive false: unul ar fi semidoctia dascălului și în consecință incapacitatea lui de a determina singur soarta școlii iar altul fragmazonia dascălului, care nu ar putea rezista curenților nouă de o socializare extremistă.

Două nedumeriri, cari parte sunt declarate, parte însă dormitează înădușite în sufletul multora. Pentru clarificarea definitivă a acestor calități imbiate în mod forțat dascălimei noastre, răspundem în următoarele:

Pentru argumentarea culturii generale a dascălului din zilele noastre în raport cu alte tagme intelectuale cari au terminat li-

ceul complet din Ardeal, facem o comparație între programele școlii normale cu 8 clase și între a liceului.

Scoala norm. din Ardeal: Gimnasiul sup. din Ardeal:

Programă:

Religie	Religie
Limba Română	Limba română
Limba germană	Limba latină
Limba maghiară	Limba greacă
Istorie	Studiile literare alese în
Geografie	locul limbei grecești
Constituție	Limba maghiară
Istorie naturală	Limba germană
Fizică	Istoria
Chimie	Geografia
Matematică	Istoria naturală
Igienă și salutare	Fizica
Muzică vocală și	Matematica
instrumentală	Desemnul constructiv
Economie	Filosofia
Gimnastică	Gimnastica
Industrie și lucru manual	Desemnul cu mâna liberă
Fiziologie și anatomie	Caligrafie
Didactică și metodică	Muzica vocală.
Psihologie și logică	
Istoria pedagogiei	
Desemn și caligrafie	

Programele aceste trebuiesc explicate pentru aceia, cari vreau să vadă. Până la clasa a IV secundară inclusive și învățătorul și liceistul făceau aceeași școală secundară și anume ori gimnazul inferior ori școala civilă cu o programă mai intensivă și mai vastă.

În cursul superior vom lua obiectele de școală pe rând.

Religia aceeași, în aceeași estensiune.

Limba și literatura română în aceeași măsură.

Limba maghiară și limba germană în aceeași măsură și cu același număr de oare.

La matematică afară de trigonometrie se făcea materia completă a gimnasului și se mai făcea un plus de aritmetică rațională și comercială apoi contabilitate.

La istorie se făcea același material ca și în gimnazul superior cu deosebirea că în școala normală istoria pragmatică era mai intensivă. Geografia în măsură mai mare căci într'un an se făcea geografia fizică, geografia matematică și elementele de astronomie.

Istoria naturală (zoologia și botanica) se făcea după o programă mai eshauriată și cu o mulțime de aplicații practice, asemenea cu o întregire vastă din anatomia comparativă, din fiziologie și din biologie. Fizica experimentală se făcea în aceeași estensiune cu deosebirea că elevul trebuia

să facă și experiențele mai fundamentale.

Chimia în școala normală era obiect regulat în 2 clase iar în gimnaz nici nu era obiect de școală!

Singura școală secundară cu 8 clase în toată lumea care până la unirea cu România mamă nu a avut chimia ca obiect de școală a fost gimnazul unghuresc din Ardeal.

Și cu toate acestea intelectualii conducători ai vieții publice și politice din Ardeal, cari au umblat 16 ani la școală fără să fi văzut oxigenul și fără să fi măsurat un triunghi pe teren, au pretenția de a dispune de o superioritate culturală față chiar și de savanții vechiului regat trecuți în buletinele științifice din apus.

În filosofie și în studiile pedagogice se'nțelege prea ușor dela sine că școala normală a trebuit să facă un plus considerabil față de liceu.

Desemnul, gimnastica și științele aplicate încă le aflăm mai intenziv și mai pe larg luate în programa școlii normale. Muzica se făcea până la gradul ca fiitorul învățător să știe singur armoniza și compune o partitură pentru cor ori orchestră. (Că nu s-a făcut cum prelindea programa la Blaj, Gherla, Sibiu etc. vina e acelor cari au desconsiderat totdeauna școala normală.)

Să vedem ce a avut în plus gimnazul superior. A avut limba latină și limba greacă cu câte 5—6 ore la săptămână.

Aceasta e cultură în plus pentru aceia cari vor să o considere de cultură.

Școala normală conform programei oficiale nu a fost o *simplă școală profesională*, unde indivizii specializați în meșteșugul lor, ar fi totuși rămași cu o cultură generală mai limitată ci — cum reiese din descrierea programei, a fost și o școală secundară având scopul a întregi cultura generală la gradul maximal posibil.

În consecință nu se mire cărturarii noștri de alte tagme dacă dascălul vremurilor noastre va respinge cu dispreț de compătimire orice desconsiderare la adresa sa din partea acelor cari și astăzi pe baza clasicismului uilateral au mentalitatea medievală a alchimiștilor cari închisi într'o cameră întunecată, anume lăsată plină de misticism,

căutau naivi să descopere *piatra înțelepciunii*, prin a cărei simplă atingere ai putea face din fier aur și din baba cloanță fată fecioară.

Asemenea să nu se mire nici cei dela Blaj dar nici alți intelectuali ai noștri dacă astăzi dascălul, în urma profesiei sale, a ținut din puterile proprii paș mai îndealdins cu progresul decât mulți alți cărturari trecuți prin oraculele dela Delfi. Câți dascăli, foști elevi și ai mei și contoporani de-ai mei cunosc, eu cari au citit cu aprofundație pe *Rousseau* și câți foști profesori de preparandii au trăit o viață cu pretenții culturale, cunoscând din aceasta mare epocă de evoluție culturală cel mult o biografie falsă de vreo 10 rânduri.

Desconsiderarea tagmei dascălești pe temeiul presupusului plus de cultură au nutrit-o clericali noștri și în cazurile când dascălul a făcut studii superioare și era îndreptățit a se simți egal cu oricare absolut de școli latinești.

Față de aceasta boală socială, provenită din casticismul ierarhiei medievale, nu vom începe luptă din motivul bine simțit „că contra prostiei nu pot opera nic; zeli”.

* * *

Suntem datori însă cu o clarificare categorică asupra altui atac, că anume prin statificarea școalelor confesionale din Ardeal s-ar clătina din țișini trăinicia noastră morală și națională, căci dascălul nu ar fi așa de rezistent față de anumite curente extremiste de socializare ale vieții.

După 3 ani de înjghebare națională suntem stăpâni peste atâtea date statistice, din care reiese că nici o tagmă de cărturari români din Ardeal nu a fost atât de rezistentă față de cultura cavaleriească unguerească decât dascălul român. Chiar și preoți găsim mulțiori, cari și astăzi se întrețin mai bucuroși în conversații unguerești cu un armean ori cu un unguur decât cu țărânul nostru. Statistica școalelor primare din acești trei ani recenți ne dovedește că băeții cărturarilor noștri (chiar și a celor dela sate: secretar comunal, pretore, avocat și preot) erau înscriși la școala unguerească din târgușorul vecin, ba chiar și fragezii băeții, cu laptele mumă-sa încă pe dunga

guriții, erau trecuți la grădina de copii ca să învețe *limba de elită a Ungurilor și a Evreilor*. Mai puțini băeții desrădăcinați de neamul nostru găesc în casele dascălești.

Mai mult au dat de lucru în deprinderea la cartea și la graiul românesc acești băeții ai cărturarilor, dintre cari și azi mulți vorbesc acasă unguerește, unde partitura de ciardaș la pian nu e schimbată nici acuma cu doina noastră și autorii unguerești legați în lux, de pe masa din salon nu dau loc istoriei Românilor de Iorga, pe care ar trebui să o lege sinecristii timpurilor de acaparare în aur.

Și tot aici trebuie să constatăm și faptul că munca titanică de desnaționalizare a Ungurilor mai puțin a prins în sufletul dascălului stăpânit și poruncit de toată lumea. Munca de desnaționalizare a Ungurilor era concentrată în activitatea sistematică de a desvolta dispreț în sufletul Românilor ardeleni față de cultura vechiului regat. Ca să prindă și să cucerească aceasta lozincă, Ungurii tindeau în toate operele lor scrise și în toate vorbirile politice a scoate în relief superioritatea noastră culturală. Acest dispreț și aceasta îngânfală a broaștei le vedem astăzi manifestându-se ca o *mişcare reflexă* aproape la toți cărturarii noștri afară de dascăl, a cărui conștiință națională a rămas mai trează. În acest curent de dispreț a fraților și a culurii vechiului regat aflăm mai preparat chiar pe preotul nostru din Ardeal, care a avut atâtea ocaziune a vedea batjocura seculară a Ungurilor la adresa popii românesc (oláh pópa) și la cari ocări ei erau consolati cu desmerderea mârșavă că adică ei (ungurii) nu înțeleg a-și bate joc de preoții ardeleni ci de cei ai vechiului regat.

Tot așa stăm și cu iuriștii.

Câtă muncă de distrugere națională, care ne-a lăsat atâtea rezultate psihologice incorigibile chiar în sufletul cărturarilor noștri.

În memoriile subscrise și adresate guvernului Tisza (cari au fost oferite și nu cerute!) nu am aflat nici un dascăl subscris!

Intreb deci după aceste constatări, la care tagmă de cărturari aflăm mai multă garanță de rezistență națională și drept mai

firesc și mai competent de a fi îngrijorat asupra viitorului acestui neam dismembrat decât la dascălul nostru.

Și în fine întrebăm pentru ce atâta reproș dascălilor cari, mânați de lupta principială pentru școala de stat și pentru unificarea învățământului, au intrat și ei în politicianismul plin până astăzi de parvenirii puvoiiului revoluționar și de cavalerii cari cugetau că România Mare s'a înfăptuit numai de dragul lor?!

Dascălii au intrat în politică; noi știm că biserica a făcut politică de 2000 ani fără scrupul, iar la noi totdeauna politica puterii, numai chiar în România Mare ș-a permis luxul a face politica cea mai pătimășă nu numai contra guvernului dar se poate constata plausibil că *contra statului*, alături de jezuiții și de cioniștii minorităților.

Chiar aceste considerațiuni au determinat dascălimea să contrabalanseze și politicește dismembrarea neamului nostru, făcută în mod atât de inconștient și cu o inferioritate uimitoare de concepții mai înalte pentru zilele de mâne.

Cât privește constanța și capacitatea morală a dascălimii de a susține patriotismul și conservarea neamului nostru în tradițiile eminente îmbinate cu glasul vremurilor, o credem mai pre sus decât a altor tagme, cari fără de nici o pregătire serioasă și competentă ar fi capabile să diregă afacerile medicilor veterinari tot așa ca și ale dascălilor.

Invităm pe cei îngrijorați la o conduită care pretinde ca fiecare să rămână la meșteșugul lui. „Grea chestie“ vor zice ai noștri și strașnică abnegație când știut este că la noi administrația și conducerea școalelor era concrezută fără scrupul oamenilor cari știau numără băncile din școală și nimic mai mult.

Unificarea și statificarea o cer dascălii chiar pentru motivul că în vechiul regat sunt legi cari nu permit supravegherea școlară decât indivizilor cari au cel puțin atâta calificăție cât acela pe care-l înșpectează.

Ce vor face la noi înșpectorii și alte persoane școlare necompetente, cari încurcă școalele și stau cu puterea în fruntea agendelor pentru cari n-au nici o orientare?!

Capacitatea morală a dascălilor reiese și din faptul că ei sunt mai preocupați de decadența instrucțiunii religiei decât consistoarele, cari își sparg capul mai mult cum să straforme cu o apucătură politică salariul dascălului de stat în subvenție la mâna lor, care le-ar da puterea de a umili și de a direge masele prin dascăl și politicește cum lor le-ar conveni decât cu educația religioasă.

Dascălii cred, că totuși este o deosebire să fii influențat chiar politicește de puterea supremă de stat — reprezentată prin oricare guvern — decât din partea intereselor medievale și separatistice ale cutărui consistor.

Vedem un pericol însemnat al statului român în faptul că chiar și slujbașii noi ai statului nu au educația și conștiința de a-l servi sincer și de a-l considera de patronul față de care are și o răspundere oficială ci rămâne considerându-se și mai departe simplu factor al unei instituțiuni subalterne statului.

Cu atari persoane și cu atare educație, care numai în măsura aceasta știe respecta puterea de stat: că anume numai să-l plătească iar tu să nu-l reservești și să nu fii în oficiul tău reprezentantul sincer a puterii de stat, noi dascălii nu vom colabora căci mai pe sus de toate vrem întărirea statului românesc, care nu poate fi subordonat unor interese inconștiente parțiale.

Iar morala și propagarea ei în școala de stat o vedem asigurată fiindcă dascălul pe lângă contingentul său de cunoștințe reclamate de vremuri mai are și cinstea și respectul străbunului dascăl descins din strana bisericuții de pe deal! Baremi de am putea constata tot aceasta și la preoții noștri alergători după afaceri, cari în lipsa totală a unei munci pastorale perseverante, par a nu avea nimica din sufletul apostolilor din catacumbe.

În fruntea învățătorilor credem că stau cu toată competența aceia cari sunt de față, căci ori cât de mici li s'ar părea cuiva, ei totuși nu sunt și nu vor fi nici când păpușele nimănui. Fiecare la oala lui! Declarăm că și educația religioasă vom lua-o în grija noastră fiindcă, cum se face astăzi, e numai o parodie!!

Educația artistică.

Instrucția modernă a desenului artistic în școlile primare și normaie.

În aceste zile mari de renaștere națională misiunea școlii, de ori ce gradație, se ridică ca prin farmec. Chemarea învățătorilor și profesorilor este azi cea mai frumoasă și mai nobilă, fiindcă prin ea se dă instrucția și educația cuvenită generațiilor viitoare.

Problema prezentului și a viitorului apropiat este: unitatea de suflet. Dela școală depinde viitorul neamului românesc: înfăptuirea unirii sufletești nu poate fi decât opera instrucției și educației poporului nostru, începută în școala primară, unica instituție ce are poporul la sate și continuată în școlile secundare, profesionale și universități. În școală se făurește unitatea sufletească a neamului!

Determinată misiunea școlii cu idealul ei sintetizat în unitatea sufletească a întregului popor românesc și chemați învățătorii și profesorii, gregari primordiali ai culturii neamului, la o nouă viață și muncă națională, ni-se impune datoria a porni munca mare de renaștere și prosperare pe întreaga linie. Intrăm într'o epocă, care va avea înrăurire asupra întregului învățământ: va delătura ideile și pornirile timpului în care trăim și aspirațiilor, ce le avem pentru viitor.

Pe baza experiențelor trecutului și cu ajutorul pedagogiei progresive se vor ivi idei nouă, ce vor preciza scopul și vor influența materia de învățământ, vor purifica și moderniza metoda și vor reface întreaga instrucție și educație. În viața școlară se va introduce și familiariza un spirit modern, sănătos, bineprecizat și bineșimțit!

Ideile nouă vor purifica mai ales „Planul Analitic” al întregului învățământ și în consecință ele vor înrăuri și manualele de școală. Se vor ivi pe piața cărților didactice opere, ce vor indica porniri nouă, ce s'au cultivat puțin în școlile noastre, ori au lipsit cu totul.

Între acestea trebuie să amintim în primul rând instrucția desenului artistic, abia cunoscută în școlile primare, ba neglijată chiar și în școlile secundare, deși formează o parte foarte importantă a învățământului, fiind un mijloc eminent de exprimare a gândurilor și sentimentelor ce frământă pe copil.

Deși luat desenul în Planul Analitic al școlilor primare, nefiind învățătorii îndeajuns instruiți și pregătiți la predarea acestui studiu, cei mai mulți nu au avut dexteritatea și practica recerută și în consecință nu au avut nici voia a se ocupa de el cu seriozitatea cuvenită. În trecut școala primară nu a putut da școlilor secundare elevi pregătiți în materia desenului: această împrejurare a împiedecat și îngreunat în mod prea simțitor instrucția desenului artistic. În țările surori alipite, sub guvernarea străină, activitatea școlii a fost prea îngrămadită cu alte studii impuse de lege și fără rost pentru cultura noastră româ-

nească: străinismul primejdios și păgubitor, sub care a gemut tinerimea română în aceste părți ale țării fac, că acum, când s'au deschis școlile secundare românești, elevii abia țin măsura de începători debili și aproape neorientați în dexteritatea desenului.

Evident, că atât învățătorii cât și profesorii de specialitate mai ales, stau în fața unei probleme nouă: ei trebuie să studieze sufletul elevului și din punctul de vedere al facultăților înăscute, ce le manifestă copii neîntrerupt în materia desenului. Atât învățătorul, cât și profesorul trebuie să afle aplicațiile. năzuințele și talentul elevilor în această direcție și cunoscând această bogăție să afle mijloace, prin care se pot cultiva aceste calități sufletești: când vor deveni experiențele și cercetările corpului didactic rezultate comune și se vor cristaliza talentele ce se ivesc atât de des la fiii și fiicele neamului nostru, instrucția în desenul artistic va influența industria și arta națională, popularizând stilul și ornamentica română în toate direcțiile.

Ca în țările culte ale apusului, tot așa și la noi, profesorii de specialitate vor căuta prilej să discute, să studieze și să adune materialul de lipsă, stabilind în baza cercetărilor astfel ca să se ajungă mai ușor la unificarea dorită a învățământului în acest ram. Se va asculta părerea și se va aprecia experiența corpului didactic delă școlile primare, unde se fac primele pregătiri și se dă prima instrucție.

De aceea atât școlile primare, cât mai ales cele secundare trebuie să se ocupe mai serios de acest studiu care formează o parte esențială a culturii generale ce se oferă tinerimii. Va trebui să recunoaștem, că desenul are rol mult mai important, decât i-s'a acordat până acum. Predat sistematic, în mod concentric, cu pricepere și împărțire rațională a materiei alcătuită în fic genetic, prin el se dezvoltă și perfecționează îndeosebi gustul estetic. ce predispune pe elevi pentru educația profesională și arta tehnică. Instrucția în desen promovează în același timp întreg învățământul, pentru că deșteaptă interesul și dragostea de muncă, leagă atenția și îmbunătățește disciplina, desvoaltă fantazia, judecata și memoria.

Ca mijloc auxiliar desenul este indispensabil aproape la toate materiile de învățământ, la geometrie, fizică, la închegarea și complectarea cunoștințelor geografice și istorice; el ne aduce mari servicii la istoria naturală, chimie, mineralog'e, economie și agricultură. Desenul este unicul mijloc pentru înțelegerea și cultivarea stilului și ornamenticii române, folositor în arhitectură, pictură, la țesături, cusături, creștături în lemn, gravuri și la toate lucrările industriale și artistice. Și cu toate acestea instrucția desenului a fost considerată și susținută mult timp ca necorespunzătoare pentru școala primară și bagatelizată chiar și în școlile secundare pe motivul, că pentru învățarea desenului este indispensabil un talent deosebit: în lipsa acestui talent toată truda ar fi zădarnică!

— Va urma —

Cum să cucерim inima copiilor?

(după Revue Pédagogique)

Pe terenul pedagogic încontinuu se fac reforme, dar lueru ciudat, că acest edificiu nici odată nu ajunge sub acoperiș. Faptul acesta nu poate avea altă explicație, decât aceea, că lucrul nu se începe bine și se continuă în mod greșit.

Viața școlară s-a transformat pe dinafară, planul de învățământ și metoda s-a schimbat, dar greșeala tot a rămas. Nu așa trebuia să se lucre! Trebuia să se i-a în considerare, că totdeauna au fost învățători de aceea, care au știut dobândi simpatia elevilor lor. Exemplul acestora adevărate, că fericirea școlii nu se găsește în reforma exterioară, ci în acele virtuți, cari sunt sălășluite în inima oamenilor.

Jalea aceasta Göthe o determină prin următoarele cuvinte: „Orice influență, ce poate exercita vreun om asupra altora și-o poate atribui individualității sale“. Individualitatea învățătorului e mai mare influență ca ori și care alt factor al școlii. Și aici ca și în viața particulară ori publică, orice moment marcant, orice activitate originală își i-a originea dela om și nu dela alte împrejurări. „Fără Isus Cristos nu era creștinism, fără Mohamed nu era izlam, fără Luther nu era reformațiunea. Fără învățător bun nu este școală adevărată.“

Oare cum am putea pune în practică acest principiu?

Înainte de toate să ne nizuim întra colo ca să stărnim curiozitate copiilor și apoi să-o ținem în continuă deșteptare. Numai aceia cari dispun de aceste calități sunt în stare a face curios obiectul predat de ei. Alții și dacă folosesc cele mai bune cărți pedagogice ori se acomodează celor mai practice modele rezultatul lor e numai pe jumătate, pentru că în loc să și dirigeze activitatea lor și-o încătușiază în cercul ce-l mai strâmt.

Acest principiu nici decum nu ne obligă să nu luăm în considerare nici o regulă ori metodă. Dar trebuie să ne gândim, că ori ce ordinațiune, ori regulă, are numai caracter general și dacă totdeauna ne-am ținea strict de ea ne putem asemăna prăvălierului, care are vestminte gata după măsuri generale, dar nici odată — sau foarte rar — își găsește cumpărătorul, căruia să-i corespundă tocmai pe tocmai aceste vesminte.

Menirea învățătorului e: regula generală să-o transformeze în tot cazul luând în considerare individualitatea elevului. Dar e mare lipsă să știe și trebuie să știe, că el are a-se consacra cu totul copiilor. Pânăcând omul își deschide inima numai înaintea celor mai iubiți, e de lipsă ca învățătorul să și iubească elevii. Pe toți deopotrivă fără excepțiune și trebuie să-i iubească cu toate însușirile bune ori rele. Doar atât s'ar putea zice, că iubirea e acea virtute, pe care nu o putem cumpăra pe bani.

Aici e dreptatea! Dar și aceea e drept, că ori care învățător cât de cu puțină pregătire peda-

gogică e în stare să și iubească elevii și prin aceasta să ajungă rezultate înbucurătoare.

Drumul la ținta iubirii începe cu bunătate, blândețe, stăpânire de sine, compatimire, regrete și răbdare. Să ne purtăm cu deosebită atențiune față de copii și în scurt timp îi vom iubi. Deacea să ținem minte câte suferă ei în școală și să ne gândim la acele suferințe — ce am îndurat când eram școlari. „Sălește-te a-ți transforma copilăria în acea a copilului și atunci îl vei iubi“ căci „iubirea e comunicativă ea sugerează iubirea și încredere“. Cine n'are înaintea ochilor această axiomă nu e vrednic de munca socială, pentru că acest principiu e sinonim cu cuvintele evangheliei: „Iubeste pe deaproapele tău ca pe tine însuși“.

Această iubire n'are acea putere magică ca să transforme școala în paradis, căci pe pământ nu e nimic desăvârșit. Numai învățătorul se face mai conștii de sine însuși. Câți inv. nu se plâng de elevii lor, dar își uită scăderile și studiarea instinctului lor.

Face oare dreptate acel învățător care și pedesește școlarii, cari vin târziu la școală, pe când ei însuși în nenumerate cazuri merge târziu? Oare de câteori nu deacolo provine răul, că învățătorul e indispus, sau îl preocupă alte afaceri personale. Toate acestea dispar dacă învățătorul își iubește elevii și totodată — fără să și contrazică progresului său — e și strict cu ei pentru că „iubirea ține paș cu severitatea“. Nu căuta alipiria prefăcută înaintea copiilor, dar nici nu înhide ochii văzând greșele lor. Caută ai dobândi prin bunătatea și sânceritatea ta. În sfârșit — și aceasta e una dintre cerințele pedagogice — ca învățătorul să se nizuiască într'acolo ca rând pe rând unul câte unul, din ce în ce tot mai bine să și cunoască și studieze elevii. Dacă și-i iubește să silește ale sta întrajutor, dar ca să poată face aceasta trebuie să cunoască partea cea firească fie-căruia.

„E liricit acel învățător, care în școală vorbește la inima copiilor“. Dacă e înarmat învățătorul cu această iubire tare ușor își poate câștiga însușirile bune ce se cer dela el și cari tote ținesc într'acolo, că între învățător și copii să fie nedespărțită coatingere. În iubire își va câștiga ace-l sprigin, care îi va fi de ajutor să-i poată dovedi îndelungata lui paciență. Va ținea minte, că micușilor le cauzează mare greutate progresarea în ștudii. Întrebările de multeori le cauzează supăre, iar silințele lui bune adeseori sunt stângace și chiar de aceea nu va fi dur cu ei. Înainte de-a pedepsi se va nizu să afle originea răului. Nu va sta cu varga în mână înaintea clasei împărțind pedepse cu grămada, dar nici cu notisul și cu creonul însămbând la note rele. Nu și va arăta superioritatea față de elevi — lucru foarte ușor — nici îngânfarea superbă, dar nici nu se va folosi de acțiuni periculoase ca: ironie și batjocură, ci mai bine va infiltra în inima copiilor încredere față de învățător, de care întoideuna sunt vrednici și ei totdeauna sunt mulțumitori față de binevoitorii lor. Adevărat, că și între ei sunt mulți vicleni. Dar oare nu adeseori învățătorul însuși e

cauza acestora? Lucru nefiresc ar fi ca în loc să ne facem o autocritică ne arătăm cu neîncredere față de alții. Învățătorul trebuie să fie cu cea mai mare încredere față de copii, — ba ce e mai mult — și față de viitorul lor. Dacă nici una nici alta nu-i succede nu e nici o supărare. Putem noi face mai mult ca un plugar, care în tot anul își lucrează pământul, fără considerare, că roadă bună ori rea a avut în anul petrecut!?

Iubire, speranță și încredere câtă vreme acestea sunt acele virtuți, cari caracterizează pe învățătorul adevărat. Din inima căruia lipsesc acestea nu-și poate atribui numele de crescător. De vă trebuie pildă vă pot aduce pe marele *Pestalozzi*, pe acest geniu, care pe lângă toate prigonirile, fără nici un ajutor și între orice împrejurări a știut prin metoda lui pedagogică a câștiga simpatia copiilor și așa îi creștea și educa. Drumul ce duce spre țintă e spinos. De nu vrem a-ne potigni de cu bună vreme trebuie să cunoaștem piedecile ca fără a-mânare să le putem delătura.

Primul lucru e să pornim o aprigă propagandă față de abuzurile folosite la pedepsele corporale. Dela *Montaigne*, care pretinde să decorăm școlile cu fel de fel de flori și plante — toți pedagogii adoptă ideea aceasta — ca școala să se facă cât se poate de atragătoare. Dar nu e destul ca păreții școlii să fie decorați cu fel de fel de chipuri, ci trebuie trezit în sufletul copiilor necesitatea unei vieți *moralo-socială*. Dacă năcazurile zilnice ce sunt legate de acest apostolat îl conturbă pe învățător și totuși să le învingă — să țină minte că — trebuie să-și ia rolul unui șpion și sarcina unui detectiv.

Pedeapsa nu e superfluă. În tot timpul avem lipsă de ea ca unele păcate să le stirpim. Dar trebuie să ne nizuim să cunoaștem natura și valoarea ei. Să nu credem, că pedeapsa pentru aceea e satisfăcătoare, pentru că răspândește frică, fiindcă aceasta n'are nici o bază pedagogică. Să nu zicem că învățătorul pedepsește o greșeală comisă contra lui — pentru că un om matur nu-și poate răsbuna asupra unui copil. — Și nici aceea nu putem zice că înfrânează o greșeală comisă contra societății, pentru că societatea întreagă nu-o poate strica necultivarea unui copil. Să recunoaștem, că pedeapsa din punct de vedere copilăresc e susținătorul respectului — sau mai bine zis — e unealta respectului dar pentru învățător nu poate fi alt ceva decât o unealtă de apărare în extremul caz, când voința, vaza și puterea lui personală rămâne fără efect asupra elevilor.

Dar ce mijloace trebuie folosite cu o mare precauțiune și pricepere. Învățătorul înainte de ce ar recurge la aceasta trebuie să-și examineze conștiința sa, că oare, neîncunjurarea pedepsei nu obvine din greșeala lui? Dacă ar putea știți cât de puțin atenția copiilor puțin și-ar bate capul, că sunt distrași cu altceva. Dacă doar cu-o singură privire pe neobservate ar putea să-i îndrume la ordine i-ar reuși a încunjura multe pertractări și maltratări, care de regulă au sfârșit dureros. Dacă nici odată n'ar uita că se află în

școală și între copii, peste cari nu-i greu a domina, în puține cazuri și-ar eși din fire și atunci nu și-ar câștiga acel nume antipatic de tiran ori despot orgisit, care așa ușor împarte între copii pedepse. Dacă iar veni în minte că el nu pentru sine ci pentru voia copiilor e în școală s-ar sili ai înțelege și înainte de-a eșeptui s-ar reținea dela ceea ca pedepsele să fie urmate de aprecieri vătămătoare și dejositoare la adresa învățătorului. Totdeauna s-ar cugeta, că mintea fragedă naște numai seducere și minciună, pecând singura și adevărata iubire, care nici odată nu e lipsită de strictețe e în stare să susțină ordinea și să încurajeze diligența.

O altă piedecă cu care ne întâlnim foarte des e *prefacerea*. Însușirea aceasta păgubitoare și în școală ca și în societate se poate observa adese ori. În clasă ni-se prezintă în două forme.

Câte un învățător are darul sau mai bine zis e așa de dibaciu de-și dresează copii încât pune în uimire nu numai publicul ci și pe oamenii de specialitate. Întrebări și răspunsuri sboară dela unul la altul, ce nu știe unul spune celalalt și așa merge de repede încât în 50 minute a exauriat obiectul de predat. Oare ce ne arată această înșelăciune optică? Acea că elevii foarte puțin au înțeles. În loc să-se ocupe cu răspunsurile greșite, cari arată, ce nu pricepe copilul, el se ocupă numai cu răspunsurile bune. Iar copii înzestrați cu minte ageră, aduc acel dezastru celor slăbuți, că nu se aleg aproape cu nimica. Aceasta nu-e altceva decât o „șpoială“ și sacrificarea unui lucru cinstit și folositor pentru o paradă. Vai de acei copii, cari ajung pe mâna astorfel de învățători. Dar de-o sută de ori e mai rău, dacă ajung într'un institut, a cărui director pretinde un astfel de metod dela subalternii săi.

Lucru marcant e și ordinea în școală. Sunt învățători, cari fără excepție pretind dela copii ședere dreaptă, ținerea mânilor pe bănci sau puse cruciș, ridicarea degetului numai cât creștetul — nici cu un cm. mai sus ori mai jos. — Ce să zicem despre aceia, cari deneagă pauzele dintre oare, pe motivul, că devin sburdalnici și fac disordine? Dar despre aceia, cari în timpul pauzelor își preumblă copii doi cu doi, ba câte odată chiar în paș miiltar? Și în fine despre aceia, cari pretind ca învățătorul să stea drept și începătoare înaintea copiilor, pentru că aceasta e singura poziție, care îi ține atenți și apoi de aici își însușesc și copiii o ținere corespunzătoare a corpului. Fără doar și poate se îngroapă într'o greșeală neertată, căci un sfat bun îl susțin de-o regulă originală. Ceice propun pentru ochii lumii lucră contra adevăratului spirit pedagogic.

O stavilă e și învățământul format după anumite tipuri monotone. *Studi* ministrul instrucției publice din Prusia prin 1905 era silit cu înzistă a urgita învățătorii că să nu urmeze în mod slugarnic nici ordinațiunile și nici planul de învățământ, căci acestea nu sunt legi ci numai exemple și modele. Acest ministru se plânga, că subalternii săi sunt prea slugarnici, sunt sclavi or-

dinațiunilor. Și oare pentru ce? În locul prim antecesorii lui Studt erau de vină, fiindcă dădeau stricte reguli și ordinațiuni, de cari trebuiau să se țină orbiș învățătorii. Să zice că urma lanțurilor cu care e ferecat robul nu dispăre cu una cu două. Dar învățătorii înșiși încă erau de vină, pentru că și ei căutau lucrul ce-l mai ușor. Mai ușor și mai fără oboseală să te ții orbiș de un model, decât să lucrezi cugetând și îndreptându-ți greșelele. E mai greu a te pregăti în fiecare zi, decât a lucra ca o mașinărie automată.

Fără îndoială, că în școlile unei țări trebuie să fie un program analitic uniform. Dar uniformitatea aceasta nu trebuie folosită până la extrem. Fiecare învățător trebuie să se miște liber în cercul său de activitate. Numai așa poate fi învățământul individual și interesant. Numai în modul acesta poate fi învățământul destul de mlădios ca să se acomodeze după individualitatea fie cărui elev. Nu e bine a forma copilul în decursul creșterii după un model statorit înainte. Învățământul e gânjul, iar copilul e leuca. Nici odată nu îndoiim leuca după gânj, ci gânjul după leuca.

Ar fi bine înlocuit metoda de azi cu întrebări și răspunsuri. Ar trebui copilul să întrebe și învățătorul să răspundă. Natural, că acesta ar fi un lucru ideal, însă e foarte greu de realizat, dar nici odată nu trebuie pierdut din vedere. Pe copii trebuie să-i răpească învățătorul cu sine. Cu mult înainte de aceasta pedagogul *Montaigne* a zis că e bine ca învățătorul să lese copii de multeori să rătăcescă singuri ca să-i poată aprecia și apoi să se coboare până la priceperea lor. Să se si-lească a-și cunoaște elevii pe unul câte unul. Să se sacrifice pentru acest lucru, când se preumblă, când lucră, sau când se joacă, căci ei numai atunci sunt în adevărata lor natură. Și în decursul prelegerilor să-și sacrifice fiecare minut acestui ideal, pentru a cunoaște un caracter, un suflet plătând. Dacă pe baza aceasta trebuie să lucreze mai mult, are să fie satisfăcut sufletește, că a în-cunjurat un conflict între el și copil și a ajuns un progres mare în învățământ.

Mai rămâne încă legătura între școală și familie din punct de vedere pedagogic. Nu încap îndoială, că familia poate ajuta progresul în școală dar îl poate și îngreuna, ba îl poate nimici de tot. Ce valoare are învățământul familiar? Vatra, familia, casa părintească sunt tot atâtea expresiuni, cari au trecut neperitor, dar ca factori de educație de multeori sunt de tot exagerate. Exemplele ce vede copilul în familie sunt bune ori rele.

Unele familii vrând-nevrând neglijează educația copiilor lor. Altele se ocupă prea intensiv cu ea. Sunt părinți, cari au deosebite vederi, făcând unul un lucru bun, celalalt îl strică! Dar asta nu-i destul. În câte familii nu vedem nimicită vatra părintească? Tata trebuie să părăsească casa pentru a-și vedea de ocupație, dar nici mama nu poate rămânea acasă pentru că o cheamă valurile lumii; sapa, secerea, concertele, teatrul ș. a. Multe femei să străduiesc pentru unele acțiuni filantropice, cari servesc la creșterea copiilor de munci-

torii, pe când pe ai lor îl neglijează și îl concred servitoare. Să poate că aceasta în multe locuri nu departă dragostea tatii sau a mamei. Contrar însă să poate întâmpla în multe locuri, ca astfel de părinți cu iubire superlativă vreau să-și recunoască copiii lor. Când se ocupă cu ei îi demoralizează și în ei văd naște „sfinxi“ numai pentru că sunt copiii lor.

Între școală și familie trebuie să fie o neîntreruptă coajingere. Dacă învățătorul ar cunoaște relațiile lor familiare, mai bine i-ar aprecia și înțelege. N'ar comite astfel de greșeli, cari apoi încarcă inima copilului cu fel de fel de porniri dușmănoase. Și interesul învățătorului e ca părinții să aprecieze școala. Dacă părinții sunt avizați numai la spusele copiilor, deși nu sunt de tot false, totuși altcum văd realitatea, altcum judecă lucrul. Din contră, dacă părinți ar veni în mijlocită coajingere cu învățătorul, s'ar limpezi multe contraste și ar dispărea neîncrederea reciprocă. Dacă părinții nu pot merge la școală — mai ales în orașe și comune mari — să caute învățătorul prilej de-a se întâlni cu ei și a discuta afacerile copiilor.

Lăpușul-Unguresc la 25 Decembrie 1921.

Nicolae Cristea
inv.

Pentru ce trebuie să desvoltăm în elevii școlii primare simțul de datorie și dragostea de muncă.

În zilele noastre, de generală și radicală prefacere socială, când munca este tot mai mult privită de singurul factor de producție și singurul izvor legal de câștig, școlii primare ca educatoare a masselor i-se cere să sădească în elevi cât mai adânc simțul de datorie și dragostea de muncă.

Numai acel om înțreg și sănătos are dreptul să trăiască, care depune toată munca de care este capabil. Un om prețuiește sub toate raporturile, cât prețuiește munca prestată de el, fie aceea muncă spirituală sau fizică. Numai omul muncitor, are drept la considerațiunea familiei și patriei nouă. Afară de copii și bătrânii neputincioși precum și afară de nenorociții de tot felul, nimenca n'are dreptul să trăiască fără muncă. Un om în posesiunea tuturor facultăților fizice și spirituale care să substrage dela muncă, este un parazit păcătos și merită tot disprețul oamenilor. Aceste sunt în mic rezumat, lozincele zilelor noastre, cele mai des repetate.

Munca este o datorie a omului tot așa cum e o trebuință nutremântul sau îmbrăcămintea și fără a ne îndeplini datorie de a munci, nu ne-am putea satisface nici trebuințele primordiale: de a ne nutri și îmbrăca, cel puțin după legile etice, — nu. Munca pe lângă că nobilitează sufletul omului și îi procură bunăstare morală, îi procură și bunăstare materială. Dar munca omului numai atunci va fi pe deplin rodnică, când ea va fi în-

deplinită nu de sila împrejurărilor numai, ci și cu dragoste. Munca trebuie s'o iubim pentru ea. Un om care n'a fost obișnuit de mic copil la muncă și n'a învățat a o iubi, nici când nu va deveni un adevărat muncitor, lucrul lui, fie cât de ușor va fi o greutate insuportabilă impusă numai de împrejurările vieții și nici decît nu va simți pe urma lui acea satisfacție și revelație sufletească, de care de altfel s'ar bucura; ba dacă sărăcia și nevoile nu-l vor sili, el nu va munci de loc, va cădea în trândăvie, ajungând ușor la stricăciune morală și prin asta la ruină materială și în definitiv la pierzare. Pentru omul deprins de micuț cu simțul de datorință și dragostea de muncă, lucrul, fie cât de greu, va fi ușor, odihna lui dulce, hrana cât de simplă îi va țihni, lucrurile adevărate; nu va ști ce e frica de ziua de mâne, nici desperarea care întunecă sufletul. El pe urma muncii sale se va simți mai vrednic, mai nobil, va progresa în bunuri morale și materiale și va avea iubirea familiei, considerațiunea națiunii sale, cu un cuvânt va fi folositor nu numai lui însuși, dar întregii societăți umane.

Noi învățătorii vom planta ușor în sufletul plăpând al elevilor noștri simțul de datorie, dacă înșine ne vom face cu sfințenie datorie. Nu vom lăsa să treacă nici o zi dată de Dzeu în care să nu fi făcut un pas cât de mic înainte în ogorul nostru. Progresul făcut îl vom învedera și elevilor exprimându-ne înaintea lor bucuria ce o simțim la vederea rezultatului ajuns. Pe copii îi vom instrui să raporteze părinților despre cele învățate peste zi. Vom atrage în continuu luarea aminte a copiilor asupra datorințelor ce are omul față de sine, familie, patrie și întreaga comunitate omenescă și că aceste datorințe numai așa și-le poate omul împlini, dacă își împlinește datorința primordială: de a munci; căci e un păcat, ca pe când unii muncesc din greu, alții să lenevească. Lenea e izvorul multor rele fizice și morale. Omul trândav nu are poftă de mâncare, nu odihnește bine, deci decade fizicește; el cum am arătat mai sus decade și moralicește: devine invidios, certăreț, râvnitor după bunurile altora și astfel își pierde stima oamenilor: se reținează și materialmente și cade ușor în păcate și mai mari, cum e furtul și omorul, care se pedepsesc aspru pretutindeni.

Dacă noi învățătorii le vom spune tot mereu copiilor, că nu există drepturi fără datorințe, copilul are drept la iubirea părinților și a învățătorilor săi, ca și la cea a fraților săi numai în măsura în care și împlinește datorințele față de sine și de ei; omul mai mare numai atîta stimă și drepturi poate cere dela familie, națiune și omenime, cât e vrednică munca sa, atunci în sufletul lor fraged se va înrădăcina pe nesimțite simțul de datorință.

Precum omului mîncînd îi vine pofta, cum spune proverbul, așa și omului muncitor lucrînd îi va veni dragostea de muncă. Omul muncitor, văzînd favorurile fizice, morale și materiale ce-i aduce munca pozitivă, o va îndrăgi singur. El își

va câștiga îndemănare tot mai mare întru îndeplinirea îndeletnicirii sale, își va sistemiza munca, va aduce înviri în executarea ei și dragostea de muncă îi va crește într'una, precum vor crește tot mai mult și roadele muncii sale.

Exemple: ca greurul și furnica pot face impresie adîncă asupra copiilașilor. În general poveștile, fabulele sunt mijloace de educație cu cel mai sigur efect.

Invățătorul e chemat cu atît mai mult să obișnuiască pe micii școlari la muncă cu cât o mare parte a părinților dintr'o iubire rău înțeleasă față de copiii lor, îi desmiardă până într'atîta, că nu-i pun la nici o muncă. Alți părinți țară din indolență, sau din prea multă ocupațiune, nu se interesează îndeajuns de munca copiilor lor și așa aceștia sau uu-și îndeplinesc de loc datoria de a munci, sau numai superficial. Invățătorul e dator ca orice neglijență observată la vre-unul din elevii săi s'o pedepsească ca pe cea mai rea faptă ce ar fi putut acesta săvârși; pentru ca prin aceasta elevul să devină conștiu de însemnătatea ce o are munca în viața individului. Ca contraprobă pentru elevii neglijenți, învățătorul trebuie să laude pe toți acei elevi cari se remarcă printr'o sîrguință deosebită, chiar și atunci când rezultatul muncii lor în urma capacității lor mediocre nu echivalează cu cel al altor elevi mai dotați dela natură, însă mai puțin diligenți; căci sfînta scriptură zice: cui i-s'a dau mult, mult i se cere, iar cui i-s'a dat puțin, i se cere puțin. Apoi nu odăla să întîmplă, că oameni înzestrați dela natură cu calități frumoase, însă needucați în cultul muncii, să rămână în urma oamenilor mai puțin talentați, însă cu simț de datorință și dragoste de muncă.

Dacă învățătorimea română va ști să sâdească adînc simțul de datorință și dragostea de muncă în sufletul plăpând al tinerelor noastre vîlăstare, menite să formeze națiunea română de mâne, atunci putem fi siguri de viitorul României întregite în hotărîrea ei etnice.

Eugenia Atadi n. Moga,
Invățătoare.

Reforma Școlii Primare și Mijloacele prin cari ea poate deveni mai folositoare și mai iubită de Poporul nostru.

Din multe părți am auzit plîngerca că poporul nostru urăște școala. Opunerea de a-și da copiii la școală și amenzile școlare încă o dovedesc aceasta.

Înainte de război se punea vina în cărcă l. maghiare, căreia azi, când suntem întruniți pentru prima ora în România-Mare ca secție județană, se cuvine să-i facem prohodul de odihna vecinică printrucă cu drept cuvînt, l. maghiare n'a fost în stare să producă în viața ei, de cât numai nemulțumiri, desgust și dărăpănare culturală. Ungurii ziceau „Nyelvében él a nemzet“, când

era vorba de ei ; când însă era vorba de noi, ne-au venit cu legea lui Apponyi de tristă amintire din 1907, care voia să facă pe Românii ardeleni să vorbească și în l. ungurească și asta pentru motivul, că ei știau foarte bine, că o a doua limba pentru un popor înseamna moartea lui națională

Cu alte cuvinte Ungurii ne aveau dragi, așa de dragi, că în dragostea lor nebună ne strângeau și ne-ar fi strâns în brațe până când ne-am fi dat sufletul.

Suntem prea aproape de aceste timpuri de urgie, pentru ca poporul, care ura școala maghiară să îndrăgească la iuțea școală românească. Dar motivul că poporul nostru urăște și școala românească de azi, nu traiește numai în amintirea l. ungurești și trăiește și în alte motive de natură mai superioară, asupra că- rora trebuie să ne gândim mai serios și pe cari după o matură chibzuială — le găsim în organizația școalelor noastre, care nu corespunde nevoilor poporului, nu corespunde timpului și nu corespunde nici curentului științific al pedagogiei practice. Maxima „*Non scholae sed vitae discimus*“ noi o traducem și în România-Mare : „*Nu învățăm pentru viață, ci pentru școală*“ și de aci ni-se trage răul.

Să aduc câte-va exemple.

Copii trecuți prin școala primară — onoare puținelor excepțiuni — nu pot descurca o problemă cât de cât mai complicată. Nu-și pot da seama ce este un izvor, o vale, un deal ect., din cauza, că nu se fac călătorii și excursiuni școlare.

În multe locuri, grădina școlară este o ficțiune, ca să nu se spue, că școala e fără grădină. În unele locuri, în grădina școlară să seamănă ori-ce să lucrează ori-cum, că nu-i totdeauna miniatura corespunzătoare regiunii în care se află. Și mai cu seamă nu s'a prea ostenit nimeni să îndemne pe copii a imita macar ceva din ea, într'un locșor din jurul casei părintești. etc. etc. Cu drept cuvânt deci, școala de azi e acuzată, că pune prea puțin pond pe adevărata misiune a vieții ; că învață pe copii numai meșteșugul scrierii și citirii înmiedecându-le inițiativa și judecata proprie ; că face prea mult verbalism ect.

„*E uimitor, în adevăr — observă Montaigne — câte lucruri netrebnice nu învățăm în școală, fără să ni-se spue o vorbă măcar, despre cele ce folosesc imediat vieții*“.

Iată motivele pentru cari țăranul urăște școala, și pentru cari să cere o reformă a școalei primare. Noi nu pregătim elevii noștri pentru Licee și Gimnazii, noi îi pregătim în primul loc pentru viața practică. Și țăranului nostru i-ar plăcea, ca copilul lui să învețe nu numai carte, mereu carte, ci și practica vieții, adică ceva, care să-i dea și oareș-cari rezultate cu referință la lipsele lui materiale.

Calea, adică metoda prin care să poate ajunge scopul acesta, va avea să se îndeplinească după cum cer legile dezvoltării psihice ale copilului așa ca să desvoalte și să deștepte în mod

natural toate puterile lui morale și intelectuale.

Cum ? E o problemă a curentului nou și totuși vechiu pedagogic, care se numește *școala activă*.

Să vedem deci, despre cine se zice că e activ ?

Din rostul vorbelor de toate zilele știm, că activă se numește celce lucrează, săvăreșește sau face ceva. Așa dară prin cuvintele „*ȘCOALA ACTIVĂ*“ înțelegem școala, care nizește într'acolo ca școlariul să treacă din pasivitate în activitate, la productivitate.

Învățământul, care deșteaptă în copii gustul de muncă, plăcerea de a lucra singuri, de a pune în practică cele învățate în școală și pe cât e posibil, de a căuta, ca bazați pe cele însușite în școală, să afle și ei cunoștințe nouă, să încerce alte proceduri pentru rezolvirea diverselor probleme din viață, se numește învățământ activ.

Pe baza învățământului activ, cuvântul în- învățătorului nu trebuie să fie esența lecțiunii, și numai o calauză, un ajutor. Iată ce zice Greard în această privință : „*Cel mai bun învățător este acela, care, știe să pună activitatea în mișcare. Îndată ce copilul a luat-o pe calea cea bună, e deajuns să-l stimuleăm, să-l îndreptăm când să rătăcește, lăsându-i însă pe cât e posibil osteneala și satisfacția de a descoperi singur ceea ce voia să găsească. Pentru ca el să se obicinuiască a motiva tot ce spune și a-se exprima în mod liber, în limbajul său, lăsați-l să facă chiar și greseli și apoi conduceți-l să le corecteze, arătându-i unde a raționat greșit*“.

Prin această procedură își afirmă metoda activă superioritatea sa, și putem zice, că ea reproduce legea fundamentală a evoluțiunii ; ca conduce spiritul copilului pe drumurile, cari au fost urmărite de spiritul omenirii.

Temelia școlii active este a-să cauta departe în istoria pedagogiei. Toți pedagogii mari ai tuturor timpurilor în cap cu Pestalozzi au recunoscut îndreptățirea activității în școală și e de mirare, că lupta pentru punerea ei în practică numai acum a izbucnit cu mai multă putere.

Herbart d. e. în scrierea : „*Bemerkungen über einen pädagogischen Aufsatz*“ a arătat de mult, că valoarea științei să măsoară după ceea-ce facem, din ea. „*Mai mult valorează o judecată dreaptă și solidă, de cât o mare cantitate de cunoștințe. Adevărata știință nu e acolo unde să știe multe, ci unde să face mult sau după cum zice lules Payot în „EDUCAȚIA VOINȚEI“ Fixarea energiei noastre în deprinderi, nu reflexiunea meditativă o poate da, ci acțiunea*“.

„*Aci — adecă în școală — el, adecă școlarul, să învețe nu numai a gândi independent și a lucra independent, ba temelia trebuie pusă așa ca copilul să învețe a lubi munca mai presus de toate*“

Pedagogul Sissman în opul său : „*Deutsche Schule XV*“ pag. 73 afirmă că : „*Este de tot indiferent, dacă în școală se face acțiune spirituală ori corporală dar de căpetenie rămâne munca însă-și, care în tot cazul semnifică progres spiritual, cultură spirituală*“.

va urma

EXCURSIUNEA*

Institutorilor și Institutoarelor din București organizată de societatea Institutorilor și Institutoarelor din România, în zilele de 26 Iunie până la 7 Iulie inclusiv 1922 în localitățile: Brașov, Tg.-Mures, Cluj, Arad, Timișoara, Reșița, Lugoj și Băile Herculane

Brașov. Luni 26 Iunie întâlnirea în gara de Nord la orele 6 dim. Plecarea trenului spre Brașov la orele 6 și 30 m. sosirea în Brașov la orele 1 și 50 m. Prânzul se va lua în tren. Excursioniștii își vor procura alimente. În gara Brașov se va face primire oficială și apoi excursioniștii vor pleca cu tramvaiul în oraș spre internatul „Șaguna“ unde vor fi încartiruiți.

Orele 4 p. m. Întâlnirea excursioniștilor pe promenada de jos. Vizitarea școlii No. 1 de băieți din str. Porții, piața Libertății, biserica Neagră, liceul „Șaguna“ și mormântul Andrei Mureșianu, apoi excursioniștii se vor urca pe „Tâmpa“ unde un membru al corpului didactic din Brașov va da explicațiuni asupra orașului Brașov și a împrejurimilor.

Orele 7^{1/2} p. m. Se va lua o masă comună împreună cu autoritățile și colegii din Brașov și împrejurimi.

Târgu-Mureș, Marți 27 Iunie. Plecarea trenului din Brașov spre Tg.-Mureș la orele 7 și 25 m., sosirea la orele 6 și 16 seara. Prânzul se va lua în tren. În gară se va face primire oficială și apoi excursioniștii vor pleca la Liceul militar, unde vor fi găzduiți și vor lua și masa de seara.

Miercuri 28 Iunie orele 7 dim. Ceaiul tot la Liceul militar.

Orele 8 a. m. Vizite în oraș: Primăria, palatul cultural, colegiul, școala primară românească, uzinele electrice și abatorul.

Orele 1 masă comună cu autoritățile. Plecarea la Cluj, la orele 6 și 36 m. p. m.

Cluj. Miercuri 28 Iunie sosire în Cluj la orele 11 și 30 noaptea. Masa de seara se va lua în tren. Excursioniștii vor rămâne în vagoane până Joi 29 Iunie orele 8 dim., când se va face primirea oficială în gară și apoi excursioniștii vor pleca la Casa învățătorilor unde vor fi găzduiți.

Orele 1 masă la Casa învățătorilor.

Orele 4 p. m. excursiune la Gilău, orele 7^{1/2} masă comună cu autoritățile și colegii. **Orele 9** șezătoare la Teatrul Național cu concursul colegilor din Cluj.

Vineri 30 Iunie, orele 9 dim. Se va vizita: universitatea, biblioteca și muzeul ardelenesc. **Orele 1 dejunul la Casa învățătorilor.** Orele 4 și 20 m. p. m. plecarea trenului spre Arad. **Masa de seara în tren.**

Arad Sâmbăta 1 Iulie orele 11 și 15 m. so-

sirea în Arad. Primire oficială în gară. Plecarea la Casa învățătorilor unde excursioniștii vor lua masa și vor fi îngăzduiți. **Orele 2 p. m.** vizitarea fabricii de vagoane și automobile și textile. **Orele 7 și jum.** masă comună autoritățile și colegii. **Orele 9 seara** șezătoare în palatul cultural. D-l revizor școlar din Arad va vorbi despre metoda fonomimic.

Duminea 2 Iulie orele 8 dim. Plecarea cu tramvaiul electric în împrejurimi, oprire la Radna, unde se va lua dejunul. Orele p. m. plecare spre Șiria unde se va lua masa și unde va avea loc o șezătoare.

Luni la 3 Iulie excursioniștii sunt liberi. Dejunul se va lua tot la Casa învățătorilor. **La Orele 2 și 38 m. p.** trenul va pleca la Timișoara. Sosirea la 4 ore și 5 m. p. m.

Timișoara Luni 3 Iulie Orele 4 și 5 m. primire oficială în gara Timișoara. Vizitarea fabricii de tutun, moara și fabrica de pălării, apoi la Casa învățătorilor, unde excursioniștii vor lua masa de seara și unde vor fi găzduiți.

Marți 4 Iulie orele a. m. se va vizita: fabrica de ghete „Turul, Șc. primară No. 2 ungu-rească, fabrica de tricotați, textilă și de postav. **Orele 12** plecarea trenului spre Reșița și sosirea la orele 5 și 41 m. p. m. dejunul în tren.

Reșița Marți 4 Iulie orele 6 p. m. vizitarea fabricelor. **Miercuri 5 Iulie** se va continua cu vizitarea. **Orele 12 ziua** plecarea spre Lugoj, sosirea la 6 ore și 35 m. p. m.

Lugoj. Miercuri 5 Iulie orele 6 și 35 m. p. m. primire oficială în gara Lugoj. Plecarea la Șc. normală unde excursioniștii vor fi găzduiți. Orele 7^{1/2} masă.

Joi 6 Iulie orele a. m. vizitarea prefecturii, primăriei, liceului, șc. civile de fete și băieți No. 1 și bisericile gr. or. și gr. cat. **Orele 1** masă comună cu autoritățile și colegii. Orele p. m. vizitarea fabricii de matasă, a abatorului, spitalul, tesătoria și fabrica de postav. Orele 7^{1/2} masă comună cu autoritățile și colegii. Orele 12 și 8 m. noapte plecarea spre Băile Herculane, sosirea **Vineri 7 Iulie** orele 4 și 58 m. dim. Excursioniștii își vor procura alimente p. 2 mese.

Băile Herculane. **Vineri 7 Iulie** orele 6 vizitarea băilor. Orele 3 și 17 m. p. m. plecarea spre București. Sosirea **Sâmbăta 8 Iulie** orele 5 și 35 m. dim.

Poșta Redacției.

Colegului N. „Unirea“ din Blaj, îngrădită în ideile medievale, nu se poate împăca cu rostul lumii de acum. Cică cel fără pregătiri superioare academice și teologice, n'are dreptul nici să-și ridice capul și să-și spună părere asupra unor probleme a căror rezolvire formează după dânsii, dreptul exclusiv al păturei cu pregătiri teologice. Hei frate, de mult am constatat noi această mentalitate a unor oameni, cari trăiesc în lumea lor învechită și roasă de viermele nepăsării și al desconsiderării față de toți aceia, cari îndrăznesc să le critice o atitudine pe care nu și-o mai pot justifica astăzi cu nimic. Să-i lăsăm însă în voia lor și să mergem înainte fără ei — cu cei mulți și înțeleghători.

* Pentru orientare, dăm loc în numărul de față, itinerarului excursiunii institutorilor din vechiul regat.

Cronica.

Către toți învățătorii români. *În diferite chipuri și cu diferite metode să încearcă în anumite cercuri să se desamăgească învățătorimea, că statificarea inv. români foști confesionali — este numai temporală și că guvernul, va reveni asupra acestei chestiuni, lăsând mai departe pe foștii inv. confesionali sub jurisdicția bisericilor.*

Față cu această propagandă a cercurilor bisericesti, comunicăm tuturor colegilor, că aceste știri nu au alt scop, decât să producă sciziuni și destramare în rândurile învățătorilor români. Statificarea învățământului, intră în concepția guvernului actual care nici nu se gândește, să mai lase nerezolvită această problemă.

Asociația noastră și-a fixat în întregime programul și modul de apărare a acestui punct de vedere, oricari ar fi tentativele acelora, cari nu înțeleg, decât să tulbure o situație, cu care cei chemați s'au împrietenit de mult. Chiar în vederea acestei lupte, cerem ca toți învățătorii să se grupeze dela unul până la celălalt în jurul stindardului nostru, pe care-l desfășurăm acum în toată splendoarea lui, căci e timpul și prilejul să arătăm câtă forță reprezentăm în statul acesta, și ce însemnează solidaritatea unei tagme care luptă conștient pentru un scop bine definit și just. Congresul al IV-lea ne va da această ocazie. Foștii colegi dela școlile acum statificate, să se conformeze întru toate circularei din numărul de față și să aibă toată încrederea în noi „cei fără pregătiri academice și teologice“, că vom reprezenta cu înverșunare dacă e lipsă, interesele învățătorimii române și a poporului românesc ori unde ne va cere datoria.

Ministerul de Instrucție ne trimite următorul comunicat: Am onoare a face cunoscut că priu rezoluția Domnului Ministru de războiu pusă pe referatul No 831/921 s'a aprobat ca ajutorii de învățători să beneficieze de reducerea termenului militar conform prevederile art. 53 din legea de recrutare.

Odată cu prezentarea cererii de reducere de termen tinerii vor anexa pe lângă certificatul de studii și certificatul Ministerului Instrucțiunii și angajamentul vizat de Minister, că tinerii vor servi în învățământ cel puțin zece ani, fără care nu se va putea da.

În vederea Reformei învățământului începem a publica în N-rul de față două lucrări ale colegilor noștri și adevărat: 1. *Educația artistică de Iosif Velceanu* și 2. *Reforma Școalei primare de Izidor Dopp*. Credem că în aceste cei chemați spre a contribui cu luminele lor la îndrumarea pe noi drumuri a întregului nostru învățământ, vor afla idei și material bun de utilizat la anchetele, cari se vor ține în vederea reformelor.

DI O. Ghibu și „Casa Învățătorilor“.

DI O. Ghibu, care ca Secretar General la Instrucția publică sub guvernarea Consiliului Dirigent, a luat dela învățătorime „Casa Învățătorilor“ din Cluj, transformându-o în „Colegiul Latin“ și numindu-se pe sine — prin Șeful său direct DI Dr V. Branște, — director al acestui cămin, este din nou supărat foc.

Îl doare grozav pe respectivul Domn, cum de învățătorii „atât de pifici“, au cutezat să dea lupta cu D-sa, pentru recăștigarea Casei, care de drept era dată lor chiar dela înființare, precum îl doare și gestul de dreptate al fostului Secretar General al Instrucției Dr. Oct. Prie, prin care l-a lipsit pe dânsul de Casa Inv. postul de Director al acestui cămin.

În durerea sa mare a început a apela pe la toți și toate, a mișca toate pietrele, doar de-i va succede din nou a lua în stăpânire „Casa Învățătorilor“, dar . . . zadarnic. Toți erau acum convinși de dreptatea cauzei noastre și nu-i mai dădeau ascultare.

Acum D-l Ghibu s'a gândit una și bună: să se adreseze M. S. Regelui cu un Memoriu broșură, ce a apărut de sub tipar în zilele trecute, tipărit fiind, după cum însuși recunoaște, cu bani publici, proveniți din o colectă ce a făcut-o în a. 1917 în Basarabia pentru editarea ziarului România Nuoă.

În această broșură spune în un loc, că în chestia locuinței directorului Casei Învățătorilor care, începând cu 1 Aprilie a. 1921 o deține pe nedreptul, s'a adresat la toate autoritățile din Cluj, cari însă nefăcându-i dreptate, în un moment s'a gândit să dea Statul în judecată. Și atunci s'a cutremurat! Cum adevărat? El, care deține o locuință ce nu-i mai compete să se adreseze justiției?! Ar fi oare la loc? Nu! Alta dară! Și hai la M. S. Regele cu memoriul, în care după ce ocărește vre-o 8—10 persoane marcante și autorități publice, spune neadevăruri, pervertește, reface ceace îi e defavorabil, ba și calomniază, iar ca concluzie la toate, cere M. Sale să dea ordin, ca „Casa Învățătorilor“ să fie preschimbată în „Colegiul Latin“ de odinoară, căci altcum acest Neam român se va prăpădi din cauza anarhiei ce domnește la „Casa Învățătorilor“ cerându-i dânsului mereu evacuarea locuinței.

În urma acestei „tipăritur“, menită a câștiga simpatia publicului pentru interesele personale ale domnului Ghibu, apare în „Patria“ un articol care se ocupă de aceasta.

Pentruca colegii noștri să-și poată face o idee clară despre justețea cu care a fost scrisă atât „tipăritura“ domnului Ghibu cât și articolul, lăsăm să urmeze aici două pasagii din acest articol scris cum se pare în redacția Patriei, care apără toate interesele egoiste, fie oricât de nejuste, ale clienților politicei Partidului Național.

„Ca o pildă clasică de opera distructivă și demoralizatoare ale politicei de partid ce-a inundat totul și dincoace de Carpați, dl Ghibu arată

peripețiile prin cari a trecut acest Colegiu latin, până când a ajuns să fie *hotel al învățătorilor ce au drumuri la Cluj* și sediul al „Băncii Învățătorilor“.

Consiliul Dirigent, luând în primire „Casa învățătorilor“, proprietate a Statului ungiuresc, a trecut-o sub controlul Universității din Cluj, sub numele de „Colegiul latin“. Pe vremea averescanilor, pentru a-i câștiga pe învățători, ministrul instrucțiunii publice a trecut-o — la propunerea dlui Oct. Prie — în proprietatea Statului, și a redus-o la ceea ce era sub unghie: Internat pentru copiii învățătorilor cari învață la Universitatea din Cluj; cu toate protestările Senatului Universitar“.

Și acum după ce atât dl Ghibu în „tipăritură“ cât și autorul articolului din Patria susțin, că „Casa Învățătorilor“ a devenit hotel, întrebăm pe toată lumea cu judecata lucidă: Când era oare „Casa Învățătorilor“ hotel, pe timpul când Dl Ghibu era stăpân atât puternic și plasase în ea cu locuința afară de cei 100 studenți a căror loc era aici, încă vr'o 20 muzicanți și cântăreți de operă pe lângă câțiva funcționari agreați de D-sz, sau acum, când afară de cei 153 studenți plasați aici există o singură cameră cu 5 paturi pentru Revizorii, Subrevizorii școlari și învățătorii cari au afaceri oficiale în Cluj, mai locuind numai Directorul și administratorul cu familiile, *ocupând ambele familii 3 camere, pe când Dl Ghibu cu familia sa ocupă singur și acum ilicit 5 camere, 2 anticamere, 1 bucătărie și 1 oda de baie?* Răspunsul e evident!

Dl Ghibu afirmă că „Banca Învățătorilor“ e plasată în „Casa Învățătorilor“. Să arate precis Dl Ghibu o singură cameră ocupată de Bancă și atunci poate îl va crede lumea căreia de altfel un dosar al Judecătoriei urbane din Cluj i-a arătat ce puțin temei se poate pune pe spusele și scrisul său.

Iar în ce privește educația studenților din „Casa Învățătorilor“ Dl Director educativ Prof. Marin Ștefănescu credem că și-a făcut datoria, însuflețit fiind în privința aceasta, de cel mai curat idealism și lumea din loc nu se mai ocupă în poveștile sale de această educație, ca atunci, când Dl Ghibu făcea călătoria de plăcere prin Italia, iar educația o făcea suplinitorul, său, un oarecare cântăreț de operă.

Toate acestea se cunosc foarte bine și la Universitate și în oraș și de aceea Dl Ghibu n'a fost servit aici — cu toate eforturile ce a făcut — de factorii competenți și neînfrânând a se adresa Justiției, s'a adresat M. S. Regelui, Care înainte de a lua o hotărâre în chestia aceasta, sigur, ca va cere informații celor în drept de a-le da, cari informații, vor fi iar prea puțin favorabile interesele Dlui Ghibu.

De altfel Tribunalul din Cluj în baza acțiunilor înaintate își va spune verdictul.

Democrație. Ziarul „Dacia“ din 29/V publică un rezumat al conferinței ținută de domnul Dr Romul Bóilă la Institutul Social Român din București, despre principiile constituției noi.

Cităm după rezumatul amintit: „Conferințiarul se declară partizan al votului femeilor iar în general votul cetățenilor să nu fie obligator și să se facă de preferință în mod public nu secret.

Circumscripțiile de votare să fie formate din câte 25 mii locuitori, alegând fiecare circumscripție 5 deputați și 2 senatori, alegători să fie numai cei cu știință de carte“.

Vă însemnați bine, vederile Dlui Bóilă sunt vederile Partidului Național, care în agitațiile sale cerea și cere: *Vot universal (adecă pentru toți bărbații trecuți de o anumită etate, indiferent de cenz intelectual sau material) secret și pe comune.*

Nu e așa, că oamenii acestia sunt plini de sinceritate? Doar mai știm cazul unui alt „frunțaș“ care în adunări sinodale cerea școli confesionale spunând altă dată, că fiind la guvern chestiunea ar vede-o altcum.

Comis'a bugetară. Redactorul revistei noastre, dl Andrei Pora, a fost ales membru în Comisia generală bugetară a Parlamentului precum și membru în subcomisia bugetară pentru departamentul Instrucțiunii. Această subcomisiune parlamentară și-a ținut ședința dintâiu Joi, în 8 lunie în localul Ministerului din Strada Spiru Haret. După o discuțiune lungă în care s'au stabilit principiile după cari membrii vor avea să lucreze în vederea alcătuirii bugetului, s'a trecut la partea practică, împărțindu-se chestiunea în 2 părți: Partea întâiu va avea să facă îndreptările ce se vor găsi necesare în bugetul în curs (1922—23) și să se ceară acoperirea sumelor prin credite suplimentare și extraordinare, din un fond de peste 2 miliarde Lei, rezervat anume. Iar partea a doua se va ocupa propriu zis cu alcătuirea bugetului viitor (1923—24) care va avea să fie un buget real, potrivit cu nevoile reale ale statului.

După ce s'au stabilit toate aceste, membrii subcomisiunii au purces la divizarea muncii, repartizându-se după specialități. Dl A. Pora a primit mandatul ca să alcătuiască bugetul pentru învățământul primar, pentru școlile de ucenici și Casele învățătorilor din Transilvania. Dsa are dreptul să călătorească pentru a lua informații la fața locului mai ales cu privire la situația localurilor de școală.

Sperăm că Dsa, luând contact cu funcționarii Secretariatului de Instrucție din Cluj, și cu Revizorii școlari, va nuzi să dea, prin buget o viață mai pulsivă învățământului primar din Transilvania și va apăra în acea comisiune punctul de vedere pe care învățătoria îl va stabili în congrese, cu privire la toate chestiunile de retribuțiuni, ale corpului didactic primar.

Statificarea învățătorilor confesionali. De o vreme încoace se încearcă a se amăgi foștii învățători confesionali acum statificați. Cică statificarea nu va fi menținută și că guvernul e hotărât să revină.

Dăm cele mai categorice desmințiri acestor știri a căror scop îl găcim. În zilele recente am avut prilejul să vorbim și întrebăm pe Dl. Ministru al Instrucțiunii, care ne-a declarat hotărât, că aceasta chestiune a statificării învățătorilor confesionali se consideră ca definitiv tranșată și că ea nu mai formează obiect de discuție. Singura chestiune nerezoluită este a localurilor de școală, pentru cari se speră a se ajunge la o soluție favorabilă atât pentru stat cât și pentru biserici.

Învățătorii noștri să nu-și mai bată capul și să-și urmeze drumul, înainte după cum cer interesele școlii și ale poporului.

Cursurile de vară pentru învățătorii din provinciile alipite, cursuri la care se vor preda limba, istoria și geografia țării, se vor ține anul acesta cu 1250 învățători la școlile normale din: Iași, Bârlad, Galați, București, Ploești, C.-Lung și Craiova. Tot la aceste școli vor audia și învățătorii suplینitori din vechiul regat.

Data începerii cursurilor se va anunța la timp.

Un nou cămin pentru băieții de învățători. Cu vie bucurie anunțăm pe toți colegii noștri, că comitetul „Fondului Georghie Lazăr” în ședința sa dela 4 Iunie a. c., a pus bază unui nou cămin pentru copiii de învățători cari urmează școlile secundare.

Ca bază pentru realizarea acestei idei s'a stabilit suma de 60.000 Lei care sumă se află depusă spre fructificare. Aceasta sumă desigur modestă încă, pentru un scop atât de mare, se va augmenta prin o nouă colecție, care o vom face după ce vom putea încheia Colecta admisă de Ministerul Muncii cu No. 10,058—1921, în beneficiul acestui fond. Cu sumele ce vom realiza din aceasta colecție, și cu cele 60.000 Lei cari deja fructifică, după ce se va pronunța și adunarea generală din vara aceasta, vom stărui ca noul cămin învățătoresc, să se pună în funcțiune cu începutul anului școlar 1923|24. Cu privire la orașul, unde va lua ființă noul cămin va decide tot adunarea generală a fondului „Gheorghie Lazăr”. Până acum se are în vedere, ori Târgu-Mureș, ori Alba-Iulia ori Oradea mare.

Convenire la 20 ani. Subsemnații rugăm cu toată căldura pe toți colegii, cari au absolvat Școala normală din Blaj în anul 1902 să iee parte la convenirea de 20 ani, care să va serba în zilele de 24 și 25 Iunie a. c. în Blaj. Așteptăm că nici unul să nu lipsească dela această întâlnire colegială. *Tr. Șuteu, V. Iozon, S. Loloiu, P. Olariu.*

Din lipsa de loc, vom continua colecția „Fondului Gheorghie Lazăr”, în numărul viitor.

Cărți și Reviste.

Cărți folositoare. În mijlocul frământărilor politice de azi, nizuințele și cercetările științifice ale lui Emeric Boga profesor în pensiuie sunt o manifestare pe cât se poate de îmbucurătoare. Prin observările cele mai nouă făcute pe terenul limbistic-psihologic, știința psihologiei vorbei s'a dezvoltat până acolo, încât poate servi de bază la deslegarea problemei limbistice. Deslegarea problemei limbistice însă este un interes practic și de viață nu numai pentru unele țări, dar pentru întreaga lume cultă.

Din acest punct de vedere pornind merită o deosebită atențiune broșura „*Javaslat*”. În aceasta autorul arată nu numai metodal (procedura) cea mai ușoară și noaună pentru învățarea unei limbi străine, dar într'adevăr ne arată unica cale prin care putem ajunge mai repede la scop.

Ar fi lucru trist a chinui și pe mai departe (și numai un minut) mințea elevilor cu metode învechite.

E vorba de o așa nizuință culturală (științifică) căreia nici un cotidian nu-i poate nega sprijinul. Noi recomandăm în atențiunea celor interesați „*Manualul pentru învățarea limbei române*” de dl profesor Boga.

*

Revista ilustrată „Cosinzeana” care apare la Cluj sub direcția dlui Dr. Sebastian Bornemisa, aduce în numărul său dublu din 30 Mai a. c., o mulțime de ilustrații dela marea conferință economică din Genova, precum și interesante amănunte asupra conferinței și a palatului „San-Giorgio”, în care s'au ținut ședințele conferinței. La partea literară Dl Agârbiceanu continuă admirabila sa povestire „Piciorul de lemn”. Articole asupra maestrului George Dima și a marelui noastre artiste Aurelia Cionca-Pipoș, alese bucăți în proză și versuri, „Flori de-o zi” și ghicitori întregesc admirabil cadrul acestei reviste din Ardeal, care ar fi bine să fie cetită ie toate familiile noastre. Numeri de probă se trimit gratuit la cerere.

REVISTA „INVĂȚĂTORUL” CLUJ